

Reserapport från Island

30 juni -7 juli 2005

Med egen bil och färja

Ulf Karlsson

Allmän information om resan

Med denna rapport vill jag slå ett slag för ett annorlunda sätt att resa till och på Island. Dels peka på möjligheten att ta färja dit och ta med egen bil, dels att bo i bilen. Att bo i bilen innebär att inte behöva fram- och återkörningstid från/till hotell på morgnar och kvällar. Man kan skåda från det att man går upp, under matlagning och till dess man lägger sig. Man slipper packa för en flygresor.

Vår resa var i första hand en islandsresa. Skådningen var ett av medlen att se ön, inte ett mål. Jag hade två målararter: strömand och islandsknipa. Resten ser jag som plusarter. Jag sökte inte så många arter som möjligt, inte heller rariteter. Jag reste med min hustru "Humlan", Eva Humlesjö, som målade och fotograferade – och roade sig och mig med att under bilfärden anteckna alla fåglar vi hörde och såg.

Vi åkte runt Island med egen bil, Volkswagen Caravelle ("Folkabuss") och följde medurs i stort väg 1 som går runt ön. Vi gjorde dock flera lite längre avsteg från 1-an. För den som tycker om att åka bil och att se mycket rekommenderar jag detta. Vi hann fotografera, bestämma växter, äta ordentligt, rasta, skåda, kolla bergarter, titta på några hus och kyrkor, prata med några skådare, besöka några turistfällor, gå på vulkaniska områden och köra runt ön utan att (enligt vår åsikt) jakta. Jag körde ca 200 mil på 7 dagar. – Island är värt en resa även utan fåglar. Ön är fantastisk!

Bra att veta

Förberedelser. Om man ska få sina önskemål om t ex mer "exklusiva" bokningar tillgodosedda ska man vara ute i god tid (minst ett halvår?). Jag beställde färjebiljetter i januari, och det var i sista minuten för att få de hytter vi ville ha (utsides med fönster). Annars behöver man troligen inte vara ute så tidigt. Färjan var inte full och det fanns gott om bilplatser.

Jag läste några skådarrapporter: Holmstedt, som beskriver en tur 27/6 – 6/7 2003 och Holmström & Mangsbo som redovisar ett besök 24-31 maj 2004 (se referenslista). Dessutom utnyttjade jag *The Islandic Birding Pages* www.hi.is/~yannk/indexeng.html, en suverän sida med artförteckningar, aktuella obsar, rariteter, lokaltips, länkar mm. En genomgång av Svensson m fl (1999) *Fågelguiden* och Blomdahl m fl (2003) *Sjöfågelguiden* var självklar. Jag upprättade sedan en preliminär isländsk skåardagbok med artförteckning.

Det finns en isländsk handbok i bl a engelsk utgåva, Hilmarsson, Jóhann Óli (2000). *Icelandic Bird Guide*. Finns på Naturbokhandeln. Jag utnyttjade inte själv denna.

För allmän islandskunskap och som en fyllig tipsgajd hade vi med oss *Iceland: Insight guides* (2002). London: Insight guides. Vi lånade den på biblioteket.

Karta köpte vi i Stockholm: *Iceland – The Rough Guide Map* (Distributed by The Penguin Group). Skala 1:425.000. Den täckte utmärkt våra behov.

Att komma dit. Vi åkte Nacka/Stockholm till Bergen över Oslo, ca 100 mil, en och en halv dags körning. I Bergen tog vi Smyril Lines (finns på nätet) färja Norröna. Ett mycket trevligt

sätt att resa om man inte har bråttom. Färjan går en gång/vecka; tisdag em från Bergen/Norge, ankomst torsdag morgon Seyðisfjörður/Island. Man kan också åka till/från Hanstholm i Danmark. Färjan passerar Shetlandsöarna och Färöarna. Man kan kombinera Island med ett besök på dessa ögrupper. Vi la in tre dagar på Färöarna. – På färjan gäller dansk valuta som betalningsmedel.

Basinformation. Isländskan är omöjlig att förstå. Island ligger tidsmässigt två timmar efter oss (kl 8.00 i Sverige är den 6.00 där). Det är ljus dygnet runt vid denna årstid. Bensinen kostar ungefär som i Sverige. Det är relativt gott om mackar och butiker. Det finns ingen allemansrätt men ingen bryr sig, så man kan se det som om allemansrätten finns (uppgift från en polis som vi frågade). Det är mycket lätt att finna övernattningsplatser, när man som vi sov i bilen. Det finns i många fall kommunala tältplatser som verkar vara gratis med toaletter och kallt/varmt (svavelluktande) vatten. Vi hämtade vatten där och stannade över på en, men såg aldrig något anslag om kostnader. Landet är många gånger ödsligt. Visakortet fungerade på alla mackar. En svensk krona motsvarar i grova drag 10 isländska.

Kostnader för resan. Vi lyxade till det och hade tvåpersoners utsideshytt (fönster). Kostnaden ungefär 23.000:- SKR för två pers + bil tur och retur. Till detta kom bensin Stockholm – Bergen t o r (2 x 100 mil x 12 SKR/mil) 2.400 SKR samt på Island (200 mil x 12 SKR) 2.400 SKR. Vi hade med mycket mat hemifrån och bodde i bilen. Kostnad per person för själva resan blev 13.900 SKR/person (då har jag inte räknat med avskrivningskostnad för bilen). För vår del innebar denna kostnad ”gratis” bil på Färöarna (ingen bilhyra) och ”gratis” resa dit. Det tillkom ingen biljettavgift för att vi stannade på Färöarna. – Island lär vara mycket dyrt, vilket vi märkte föga av. Vi köpte i stort bara bensin, färskt bröd, skyr (isländsk, oftast god, yoghurt-liknande mjölprodukt), mjölk och färska grönsaker.

Mygg och knott. Vi såg inte en enda mygga eller knott under resan. Vi hade fått beskrivningar av hur hemskt det skulle vara. Hade vi tur (mycket blåst), var det överdrifter, hade inte säsongen kommit igång eller har det varit dåligt insektsår?

Natur. Naturen är fantastisk. Till stora delar är den som svensk fjällhed/fjällnatur, men där finns också inslag av lavafält, sandurfält, jöklar, stora platta häst- och fårbetade slätter, bubblande lergrytor, varma källor, basaltstoder, älvar och öken. För den fjällväxtintresserade finns här mycket. – Ett ”exotiskt” inslag i vissa trakter är beskningsprojekten och de väldiga blå lupinfälten. På norra delarna åkte vi genom öken som till stora delar var radsådd med blå lupiner, den enda växtligheten! – Hästar och får är mycket vanliga. Får finns ”överallt”.

Utrustning. Regn- och vindtäta kläder är nödvändiga. Tubkikarens stativ måste vara kraftigt/stadigt, blåsten var ofta stark.

Vägarna. De är bättre än sitt rykte. Även grusvägarna var i gott skick. Vägarna är många gånger smala och krokiga och kräver uppmärksamhet. Trafiken var ofta mycket gles, men snabb. Att köra 50 mil/dag går lätt om man inte tar de minsta vägarna. Vi körde aldrig några av de vägar som finns i fjällområdena.

Vädret. Under veckan vi var där hade vi mycket regn, ibland långvarigt och intensivt, och blåst samt en hel del dimma. Vi hade två hela dagar med sol och några med växlande väder. Vi hade som lägst +2 och som högst +14 grader. Vid några tillfällen värmde solen skönt.

Snabbdagbok

Jag berör här i huvudsak hur vi åkt. Fetmarkerade namn återkommer senare i rapporten i förteckningen över lokaler. Där finns information som kan vara av intresse för skådare.

To 30/6 Ankomst 8.00 (lokal tid) till Seyðisfjörður på östra Island. Drygt en timme för att komma iväg. Skatte- (för kontroll om man har dieselbil), tull- och poliskontroll. Västerut längs **södra kusten** - Höfn - och snart med Vatnajökull på vår norra sida - fram till straxt före Jökulsarlón (sydkanten av Breiðamerkurjökull/Vatnajökull).

Mycket bilskådande p g a regn och blåst. Övernattade vid en bergknalle som skydd mot blåsten.

Fr 1/7 Jökulsarlón - (Vatnajökull och dess sidojöklar på vår norra sida) – Vik - fågelberget **Dyrholaey** – Reykjavik - **Gardskagi** (havsfågellokal, väster om Reykjavik) där vi övernattade på campingen (gratiscamping, snygga toaletter, kallt/varmt vatten).

Ruggig morgon med kraftigt regn som avtog mot middagstid. Började dagen med att i ösregn titta på sälar och jökeln kalvning vid Jökulsarlón. Vid middagstid besökte vi Dyrholaey, där det var trångt på parkeringsplatsen. Massor med husbilar. Rastade i solsken en bit därifrån och låg på rygg och tittade på korpar som häckade i branten intill. Ungarna satt i boet och matades. Dagen avslutades med havsfågelskådning i lä bakom ett hus i Gardskagi.

Lö 2/7 Gardskagi – Blå Lagunen (berömd för sitt varma, blå vatten, turistfälla) – **Reykjavik/Tjörnin** (fågelsjö mitt i sta´n) – Þingvellir (Tingvalla) – **Akrar** (havs- , strand- och sjölokal) – **Malarrif** (havslokal) – **Rif** (havs- , strand- , fjällheds-, ström- och sjölokal).

Lite av en ”turist- och kulturdag” med besök vid Blå lagunen, i Reykjavik och vid den gamla tingsplatsen vid Þingvellir. Sedan norrut längs västra kusten. Härligt strövande vid Akrar. Vi letade förgäves efter brednäbbad simsnäppa vid Rif.

Sö 3/7 Rif – **Öndverðarnes** (fågelberg) – **Gauksmýrartjörn** (restaurerad fågelsjö) – **Blönduos** (älven Blandas mynning) – **Langidalur** - **Sauðarkrokur** flygplats (våtmark) – **Norðulárdalur** (älv/vattendrag/ ängsmarker).

Dagen började med fortsatt försök att finna brednäbbad simsnäppa men utan resultat. Dock blev det annan belöning – strömand. Därefter till fågelberget vid Öndverðarnes, ett härligt besök i ett dramatiskt vulkanlandskap. Riktningen ställdes sedan österut med småstopp vid flera lokaler efter vägen. Den starkt rödfärgade isländska rödspoven dök upp gång efter annan. Övernattade vid en fjällbäck i Norðulárdalur.

Må 4/7 Norðulárdalur – **Akureyri** (stad/hamn) – Husavik– **Mývatn** (fågelsjö)/**Laxá älv** – straxt söder om Husavik, liten våtmark.

Dagens mål är Mývatn. Vi stannar till i Akureyri och besöker i hällregn den botaniska trädgården. Under eftermiddagen letar vi strömand i och vid Mývatn, men vi hittar ingen. Däremot fick vi många fina tillfällen att studera isländsknipa. Dessutom gjorde vi turer till flera vulkaniska yttringar nära/kring Mývatn.

Ti 5/7 Husavik – Þórseyri (sandurlandskap/delta/småvatten) vid väg 866 – **Hafragilsfoss** (öken/älv/vattenfall) – Blikalón (kust) – **Hraunhafnartangi** (havs-, kust- och stenlandskap) – Finna fjörður (kust och fjällhed).

En dag med jaktfalk, inslag av sol och dominerad av ett ödsligt landskap med stor rymd. Ett par vandringar längs havsstränderna gav tillfälle att finna havs-, strand- och fjällhedsfågel.

On 6/7 Finnaþfjörður – ”deltat” norr om Egilsstaðir (ängsmarker/sandur/vattendrag) – Egilsstaðir (”skog” i utkanten på samhället).

Vi håller utkik inte bara efter fågel utan också ren – men det blir ”tji”. Eftersom vi betat av målarterna passar vi på att besöka en kyrka, åker ut till ett stort industrietableringsprojekt sydost om Egilsstaðir – hela landskapet omdanas - och tar oss en titt på själva sta’n Egilsstaðir.

To 7/7 Egilsstaðir – Seyðisfjörður (färjehamnen).

Vi är på väg från Island och skulle kunnat stanna en vecka till. Vi ser dock fram mot att få sitta inne i färjans restaurang och äta på ett ställe där det inte blåser. I morgon är vi framme vid Färöarna – nästa äventyr.

Utdrag ur ett par detaljerade dagboksanteckningar

Fredag 1 juli (straxt före Jökulsarlón). Vaknade vid 5-tiden. Ihållande regn. 5 småspovar, kustlabbar, mängder med silvertärnor, smålommar, nå’n storlabb. Landskapet är en grusslätt, svagt gräsbevuxen, tydligt formad av översilat vatten. Första delen av förmiddagen präglas av Vatnajökul. Isen till höger med älvar och åar, översilningsområden, stora kala grusområden. Platt. Så här måste det ha sett ut för ca 10.000 år sedan när inlandsisen drog sig tillbaka från Sverige! --- Sju storlabbar kalasar på ett överkört, söndertrasat lamm som ligger på körbanan. De flyttar sig från vägen först när jag signalerar.

Tisdag 5 juli (i början på västra Melrakkasletta). --- Stannar och kårar på en fjällhed (ullvide, glansvide, dvärgbjörk, ljung, odon, mjölon, blommande fjällsippa, kråkbär). 5 kustlabbar, ett par tre spelande småspov, 1 rödvingetrast, 3 ljungpipare, 4 havstrut, 2 ängspiplärkor, silvertärnor, flera spelande enkelbeckasiner. Utsikt över deltat, havet, berg och delvis snöklädda fjäll. Soligt, varmt, lite blåsigt...

Onsdag 6 juli (stranden av Finnaþfjörður). Sovmorgon till kl 8 pga dimman. Den hänger över oss. Kyligt, +8 grader. Fjällhed vid havet. Sjungande snösparvar, spelande enkelbeckasiner, småspov, korp, kustlabbar, ängspiplärkor, surrande kärrsnäppor. Tuvig, uppfrusen mark med gräs och kråkbärsris. En bäck forsar vid sidan. En ensam gård skymtar nå’n km bort. Ödsligt. Kårar frukost. Dimman övergår i duggregn och sedan i ordentligt regn. Sikten blir bättre och vi kan skymta bergen runtom. Ner till havet, nu ösregn. Mängder med drivved – var sjutton kommer all denna drivved från – som på många andra ställen. Massor med fågel i och kring tångvallen: 35 rödbenor, flockar med kärrsnäppor, ett 10-tal större strandpipare, ett 15-tal strandskator, skärnsnäppor, silvertärnor, silltrutar, havstrutar, ejdrar med ungar, gråtrutar. Raskt upp till bilen igen efter en studn för att inte bli plaskvåt.

Några allmänna skådarreflektioner

Karaktärsarter vid våra övernattningar och raster inne i land var småspov, ängspiplärka, enkelbeckasin, rödvingetrast, ljungpipare. Standardbiotopen är ju fjällhed, med eller utan buskar. Om vi stannade till vid havet tillkom t ex alkor, havssulor, måsfågel, kustlabbar, silvertärnor, stormfågel och strandskator.

Skådning från färjan gav mer av skönhetsupplevelser än märkvärdigheter. Stormfågel syntes hela tiden, många gånger i stort antal. Havssulor dök ofta upp, enstaka eller upp till 15 ex. Storlabb syntes enstaka, då och då. När vi närmade oss land (Shetland, Färöarna, Island) dök alkor upp, vanligen rikligt. Utanför norska kusten var det dock nästan fågeltomt. – Att sitta i cafeteria med en öl och höra en barpianist spela sentimentala låtar medan en flock havssulor i olika åldrar följer fartyget alldeles utanför fönstret är skönt och vackert!

Mina målarter och brednäbbad simsnäppa

Som jag nämnt tidigare hade jag två målarter: islandsknipa och strömand. Dessutom hade jag tyckt att det hade varit kul med brednäbbad simsnäppa, men den hade jag ingen förhoppning om. Det var ju relativt sent på säsongen så jag räknade med att den skulle ha dragit vidare till Grönland – vilket tydligen var fallet. Det lär dock finnas ett antal häckande par på Island.

Islandsknipa *Bucephala islandica* Barrow's Goldeneye

The Icelandic Birding Pages uppger att 90% av den isländska och europeiska populationen häckar i Mývatn/Laxá. Holmstedt (2003) och Holmström & Mangsbo (2004) uppger ett stort antal där. Jag såg inga i Laxá men rikligt i Mývatn och på några andra platser på norra Island.

Strömand *Histrionicus histrionicus* Harlequin Duck

The Icelandic Birding Pages skriver: "One of the best places to see it in spring/summer is where the river Laxá flows out of Mývatn (NE), where the bird has its densest breeding population in Iceland and possibly in the world. Just stop at the bridge where road no. 848 crosses the river and lift your binoculars!" Det var just vad jag gjorde – och där fanns inte en and trots att jag passerade bron 3 gånger under dagen. Jag gick inte och sökte uppströms bron på väg 848 pga regn/ösregn – det ska vara kul att skåda. Dessutom hade jag haft en utsökt strömandsskådning – visserligen bara 5 ex men ändå - i solsken vid Rif.

Holmstedt (2003) uppger minst 40 ex i Laxá uppströms bron på väg 848. Han anger större eller mindre antal vid flera andra lokaler, bl a Þvottá på sydöstra Island (ca 65 km öst Höfn efter väg 1) med uppemot 100 ex. (Jag hade tänkt prova den lokalen men där hade jag en kombination av ösregn, hård blåst och dimma. Jag trodde inte sån't väder var möjligt!) Han skriver också "Det verkade lätt att hitta strömänder varhelst vi spanade vid klippkust." Holmström & Mangsbo (2004) uppger 10-20 strömänder i övre Laxá liksom ett antal i Blönduós. De skriver också: "Sågs i flera strömmande vattendrag utmed resvägen."

Trots att vi stannade på nästan varje möjlig bro – och de är många - på övriga Island fann vi bara en strömand, en hona, utöver de fem jag sett i Rif.

Brednäbbad simsnäppa *Phalaropus fulicarius* Grey Phalarope

Den enda plusart jag "jobbade på" men utan att lyckas. Sökte vid Rif som angetts som en bra lokal. Träffade där två engelska skådare som också letade förgäves. De hade några dagar tidigare sökt igenom Flatey – en säker lokal – men inte noterat något ex. Holmstedt (2003) anger ett observerat ex vid Rif. Enligt Holmström & Mangsbo (2004) fanns (2004?) några få häckningslokaler på Island som hemlighålls. *The Icelandic Birding Pages* uppger också att häckningslokalerna är hemliga utom den på Flatey, där snäppan "can generally be seen on the island of Flatey in western Iceland in June and early July". De anger antalet på Island till 190 ex (2004).

Lokaler i bokstavsordning

Lokalnamn, läge	Uppgifter om lokalen, några subjektiva omdömen och exempel på arter
<p>Akrar: havs-, strand-, ängs- och sjölokal. Västra Island. Väg 54 norrut från Borgarnes (norr om Reykjavik), sedan västerut t ex väg 540.</p>	<p>När man tar av norra vägen (540) från stora vägen (54), följer ca 15 km över en ”prärie” med flockar av islandshästar. Platt. Enstaka gårdar. Grunda sjöar alldeles intill kusten. Himmelska ängder. Gård med liten kyrka. Sand- och en del klippstränder. Härlig lokal att ströva i.</p> <p>Orädd smålom i mängd, de första fjällriporna. Allmänt med havstrut, gråtrut, skrattnås, tretåig mås, rödbena, silvertärna, kustlabba, större strandpipare, kärrensäppor, strandskata, ejder men där fanns också vittrut, vigg, gräsand, småspov, ängspiplärka.</p>
<p>Akureyri: stad/hamn. Mitt på norra Island vid väg 1.</p>	<p>Hamn/fiskehamn mitt i sta´n. Passeras av väg 1.</p> <p>Mängder med stormfågel. Lite vitfågel. Tre svartnäbbade islommar.</p>
<p>Blönduós: älven Blandas mynning. Litet samhälle på norra Island vid väg 1.</p>	<p>Älven Blanda rinner ut mitt i ”sta´n”. Jag såg ett 30-tal grågäss, ett par starar och lite måsfågel.</p> <p>Holmstedt (2003) rapporterar strömander, alfågel och några islommar. Holmström & Mangsbo (2004) rapporterar 4 strömander, några islommar och en alfågel.</p>
<p>Dyrhólaey: fågelberg. Ca 18 km bilvägen (kanske 5 fågelvägen) väster staden Vik på södra Island. Väg 1, sedan avtag väg 218.</p>	<p>Lättåtkomligt, lättskådat. Två parkeringar, en övre och en nedre, båda fyllda med husbilar. Trångt. Mycket turister. Lite djurparks känsla vid vårt besök. Således inte min favoritlokal men kanske annorlunda under icke högsommar.</p> <p>Fågelbergarter: alkor, stormfågel, tretåig mås. Mängder med lunnar.</p>
<p>Gardskagi: havsfågellokal. Yttersta, nordvästligaste, änden av Reykjanes-udden, ca 65 km väster om Reykjavik. Gardskagi är en liten udde i västra ytterkanten av samhället Garður.</p>	<p>Gratis (!?) camping på lokalen, snygga toaletter, kallt/varmt vatten. P-plats; tillhåll för öldrickande, rivstartande ungdomar, men inte alltför störande. Ett utsiktstorn, litet vitt hus i ett par våningar, längst ut på udden som kan ge visst skydd mot blåst.</p> <p>Mängder av silvertärnor, ejder, silltrut, tretåig mås, alkor men också stormfågel, mindre lira, havssula, större strandpipare mm.</p> <p>Se också Holmstedt (2003) och Holmström &</p>

	Mangsbo (2004). Holmström & Mangsbo (2004) rapporterar bl a ett stort antal storm-svalor.
Gauksmýrartjörn: liten restaurerad fågelsjö. Norra Island vid väg 1, ca 4 km öster avtagsvägen mot Hvammstangi.	P-plats till höger om väg 1 (när du kommer från väster). Spångad stig över blötmark. Skådarhydda med plastrutor. Insamlingsbössa. Rödspov, enkelbeckasin, änder (vigg, gräsand), svarthakedopping, simsnäppor, skrattmås, kärnsnäppor, rödbenor och självklart småspov, enkelbeckasin och ängspiplärka.
Hafragilsfoss: öken/älv/vattenfall. Norra Island, nordost om Mývatn vid älven Jökulsá á Fjöllum (det finns flera Jökulsá). Älven följs av väg 864 som går nästan rakt norrut från väg 1, 38 km ost Mývatn. Den enda usla väg vi stötte på, men här förekom stora vägarbeten, så den är under upprustning.	Egentligen inte en fågelokal. Mer eller mindre öken. Jökulsá á Fjöllum är en älv med flera imponerande vattenfall, t ex Hafragilsfoss, Dettifoss. Här satt två jakfalkar vid parkeringen när vi kom dit tidigt på morgonen. Humlan ropade till – titta där sitter två falkar! Tio meter från bilen (jag stegade avståndet när de lyft)! Vi satt och njöt. De lyfte först när vi gick ut för att se vattenfallet. En rysande drömboss!
Hraunhafnartangi: havs-, kust- och stenlandskap. Nordöstligaste spetsen av Melrakkasletta. Melrakkasletta är en stor udde som utgör nordöstra hörnet av nordliga Island. Väg 85, som utgår från och senare ansluter till väg 1, går runt udden.	Värt ett besök bara för det storslagna landskapet. Ödsligt. Stenigt. Fyr. En kör-/gångväg (fordonstrafik förbjuden) belagd med fisknät och rep/linor (!) leder längs havsstranden ut till fyren. Ca 20 min promenad. Mellan fyren och havet några förfallna bodar i gammal byggnadsstil. Mycket drivved. Skärnsnäppor, svartnäbbad islom, småspov, större strandpipare, silvertärnor, ejder, simsnäppor, havstrut, ljungpipare, stormfågel, havssula, strandskata, rödbena, sädesärta, ängspiplärka. Se också Holmstedt (2003) och Holmström & Mangsbo (2004). Dessa nämner för övrigt ytterligare en lokal väster om Hraunhafnartangi nära Núpskatla, nämligen Raudinúpur. Denna hoppade vi över eftersom vi redan sett (alla?) fågelbergarter.

<p>Langidalur: älv/vattendrag/ ängsmarker. Norra Island. Älven Blanda rinner genom Langidalur. Dalen går åt sydöst från Blönduós (se ovan). Väg 1 löper längs dalen.</p>	<p>Bilskådning längs vägen. Holmstedt (2003) rapporterar rödspov, grågäss och spetsbergsgäss. Jag såg bara 6 ex rödspov (plus förstas de vanliga: enkelbeckasin, småspov, ängspip-lärka, ljunpipare).</p>
<p>Laxá älv: älv. Norra Island. Älven börjar i Mývatn och syns bl a från väg 1. Den korsas straxt nedom Mývatn av bro på väg 848 som utgår från väg 1.</p>	<p>Såväl Holmstedt (2003) som Holmström & Mangsbo (2004) rapporterar rikligt med strömand och islandsknipa. Jag såg ingetdera. Se ytterligare kommentarer ovan under islandsknipa och strömand.</p>
<p>Malarrif: havslokal. Västra Island, ca 30 km söder Rif (se nedan) längs väg 574.</p>	<p>Dramatiskt landskap. Brant svart kust. Några häftiga kustformationer. Mer värd ett besök pga landskapet än fågel. Havsfågel, bl a alkor, havssulor, tretåig mås.</p>
<p>Mývatn: känd fågelsjö. Norra Island vid väg 1. (Se också Laxá ovan.) Väg 848 löper längs Mývatns västra sida. Längs 848 kan det var knepigt att stanna pga fågelskydd under häckningssäsong.</p>	<p>Stor, ofta lättåtkomlig. Mängder med änder. Här finns på östsidan nära sjön längs väg 1 också mycket annat spännande. (Följande är skyltat längs vägen:) <i>Badanläggning</i> utomhus med varmt jordvatten. <i>Dimmuborgir</i> – ett fantastiskt sagolandskap med ”raugar”. <i>Krafla</i> (några km öster om Mývatn), pysande värme ur jorden. Anläggning som drivs av värmen. Ett surrealistiskt landskap med stora röranläggningar. Vid vägs ände en turkos sjö. Nästan mitt emot infarten till Krafla nedanför <i>Namafjall</i> ett vulkaniskt landskap med bubblande lerkratrar och ånga som sprutar ur marken. Jag gjorde inte sjön rättvisa ur skådarsynpunkt utan koncentrerade mig på islandsknipa. Med tanke på fågelmängden hade säkert en intensivare skådning gett fler arter. Vigg i mängd. Bergänder och andra änder. Rikligt med islandsknipa. Många spelande. Svarthakedopping. Se också Holmstedt (2003) och Holmström & Mangsbo (2004).</p>
<p>Norðulárdalur (övre delen): älv/vattendrag/ ängsmarker. Norra Island. Väg 1 löper genom dalen.</p>	<p>Bilskådning längs vägen. Den lokal där jag såg flest spetsbergsgäss i ett sammanhang.</p>
<p>Reykjavik, Tjörnin: ”sjö” mitt i sta´n.</p>	<p>Sjö med dragning åt stor nordnorrländsk stadsparksdamm. Skansenkänsla (Skansen i Stockholm har ett par fågeldammar). Här slåss sångsvan, bergänder, grågäss mm med stadsdovor om barnvagnsbarnens brödbitar.</p>

<p>Rif: havs- , strand- , ström- och sjölokal. Västra Island, nästan längst ut på udden Snæfellsnes i Vesturland vid väg 574.</p>	<p>Stort landskap med litet samhälle med fiskehamn. Ensam kyrka på fjällheden. Fjäll med jökell i bakgrunden. Vägen passerar ett par småsjöar i samhällets östkant. Sandstrand med måsfågel. Någon km öster om samhället passerar vägen (574) större å/mindre älv med strömander.</p> <p>Rikligt med smalnäbbade simsnäppor ca 400, strömander, änder, silvertärnekoloni, vittrut (mest ungfågel) och annan vitfågel.</p> <p>Se också Holmstedt (2003) som rapporterar brednäbbad simsnäppa.</p>
<p>Sauðárkrókur flygplats: våtmark. Norra Island. Avstickare norrut ca 24 km från väg 1. Flygplatsen ligger på älven Vestari-Héraðsvötns västra sida, straxt öster om sta'n Sauðárkrókur.</p>	<p>Vid infartsvägen till flygplatsen. Tråkig skådarplats; i stort en väg bana och parkering att skåda från med utsikt över våtmarken på båda sidor vägen.</p> <p>Bl a rödspov och en del änder.</p>
<p>Södra kusten: jökellkants- och kustlandskap. Södra Island längs väg 1 från Höfn till ca 10 mil väster Vik.</p>	<p>Här kan man tydligt se resultaten av naturens arbete. Jökellälvarna, ibland nästan svarta av slam, fraktar tonvis med material som lagras i stora sandurlandskap men en del förs ut i havet där havsströmmarna formar långa strandsporrar. Ett nytt landskap som byggs upp och omvandlas medan jöklarna allt mer drar sig tillbaka. Också dramatisk påverkan kan ses i de förvridna järnbalkar, rester av brokonstruktioner, som ligger utkastade i landskapet av den flod som följde efter vulkanutbrottet under jökeln 1996. Fjällglim efter vägen.</p> <p>Mängder med silvertärnor, men också gott om stormfågel, storlabb, kustlabb, småspov, ljungpipare mm. Fågelberget Dyrholaey, se ovan.</p> <p>Se också Holmstedt (2003) som nämner ytterligare två lokaler längs södra kusten: Þvottá (strömander, ejder, en praktejder, spetsbergsgäss) och Breiðamerkursandur (110 storlabb, vitkindade gäss, knobbsälar).</p>
<p>Öndverðarnes: fågelberg Längst ut på udden Snæfellsnes. Ca 12 km väst Rif (se ovan). Usel väg, nästan stig, när man lämnat väg 574. Håll vänstra ”vägen” vid vägskäl. Vägen övergår till slut i stig. Där stannar man. Kusten är hög och man tittar ner på fågelberget.</p>	<p>Ödsligt. Lavalandskap. Längs vägen orkidéängar med starkt vaniljdofande fjällvityxne, men också trift, fjällsippor, islandstimjan.</p> <p>Mycket bra utsikt över fågelberget som ligger nedanför, med tillfälle att jämföra sillgrisslor, både ringvia och vanliga, med spetsbergsgriisslor. Tobisgrisslor.</p>

Referenser

Holmstedt, Stig. *Island 27/6 – 6/7 2003: Rapport från en resa med Järvafältets Ornitologiska Klubb*

Holmström, Niklas & Mangsbo, Dan. *Reserapport från Island 24-31 maj 2004*

Båda rapporterna finns bland Club 300:s reserapporter.

The Icelandic Birding Pages. www.hi.is/~yannk/indexeng.html

Artlistor

Fåglar

Smålom *Gavia stellata* Red-throated Diver

Allmän. Sågs 6 av 7 dagar. Aktrar minst 33 ex + pull, annars ca 10/dag.

Svartnäbbad islom *Gavia immer* Great Northern Diver

Mindre allmän än smålom. Sågs 6 av 7 dagar i såväl havet som insjöar. 3-6 ex/dag. Flera spelande.

Svarthakedopping *Podiceps auritus* Slavonian Grebe

Gauksmýrartjörn 4 ex. Mývatn 2 ex.

Stormfågel *Fulmarus glacialis* Fulmar

Allmän - riklig. Sågs dagligen, ofta i stort antal, såväl vid kusten som över land.

Mindre lira *Puffinus puffinus* Manx Shearwater

Gardskagi 4 ex.

Havssula *Sula bassana/ Morus bassanus* Gannet

En skådning ut över havet gav oftast ett eller flera ex. T ex Gardskagi 15 ex.

Toppskarv *Phalacrocorax aristotelis* Shag

Borgarnes 2 ex på ett fundament vid sidan av bron över fjorden.

Sångsvan *Cygnus cygnus* Whooper Swan

Mycket allmän. Daglig. Ofta par + pull. Några flockar i havet på olika lokaler: ca 500, 800 och 1000 ex.

Spetsbergsgås *Anser brachyrhynchus* Pink-footed Goose

Norðulárdalur (övre delen) flock 11 ex + pull; flock 37 ex + pull. Jag passerade platser Holmstedt (2003) och Holmström & Mangsbo (2004) anger men såg inga spetsbergare där, men väl ett antal på andra ställen. På flera platser på norra Island såg vi flockar med 8-20 ex. - Förefaller betydligt skyggare än grågås.

Grågås *Anser anser* Greylag Goose

Allmän. Sågs 5 dagar av 7. Flockar om 22, 46, 50 ex men också smärre grupper + pull.

Gravand *Tadorna tadorna* Shelduck

Hrútafjörður, längst in, 1 ex.

Bläsand *Anas penelope* Wigeon

Tämligen allmän. Sågs 4 dagar. Mývatn allmän.

Snatterand *Anas strepera* Gadwall

Mývatn 1 ex.

Kricka *Anas crecca crecca* (Common) Teal
Sågs tre dagar. Enstaka – ett par ex. Mývatn 2 ex.

Gräsand *Anas platyrhynchos* Mallard
Sågs 5 dagar, 5 – 22 ex.

Stjärtand *Anas acuta* Pintail
Södra kusten, i liten tjärn 1 ex.

Vigg *Aythya fuligula* Tufted duck
Allmän. Mývatn massor.

Bergand *Aythya marila* Scaup
Reykjavik/Tjörnin 2 ex. Mývatn allmän. Þórseyri flock 30 ex. Andra platser enstaka.

Ejder *Somateria mollissima* Eider
Mycket allmän + pull. Såväl ådor som gudingar.

Strömand *Histrionicus histrionicus* Harlequin Duck
Rif 1 ex hane, senare ytterligare 4 ex, 3 hanar + 1 hona. På östra Island 1 hona.

Alfågel *Clangula hyemalis* Long-tailed Duck
Mývatn 1 ex. Utanför Melrakkasletta 5 ex.

Islandsknipa *Bucephala islandica* Barrow's Goldeneye
Mývatn allmän-mycket allmän. Sågs också på några andra lokaler på norra Island.

Småskrake *Mergus serrator* Red-breasted Merganser
Reykjavik/Tjörnin 3 ex. Mývatn, allmän. Annars några enstaka ex.

Storskrake *Mergus merganser* Goosander
Mývatn 1 ex.

Jaktfalk *Falco rusticolus* Gyr Falcon
Hafragilsfoss 2 ex.

Fjällripa *Lagopus mutus* Rock Ptarmigan
Akrar 2 ex. Krafla 1. Melrakkasletta 2 ex.

Strandskata *Haematopus ostalegus* Oystercatcher (Eurasian)
Allmän. Sågs dagligen, några dagar fåtalig, andra gånger riklig.

Större strandpipare *Charadrius hiaticula* Ringed Plover
Sågs 6 dagar, 1-mer än 15 ex.

Ljungpipare *Pluvialis apricaria* Golden Plover
Allmän-mycket allmän. Sågs och hördes nästan alltid i flera ex överallt där vi stannade. Sågs ofta från vägen. I flera fall flockar på 10-20 ex.

Kustsnäppa *Calidris canutus* Knot
Blikalón /Melrakkasletta 1 ex.

Skärnsnäppa *Calidris maritima* Purple Sandpiper
Sågs två dagar (vilket troligen beror mer på min skådarstil än på utbredningen av arten) vid Melrakkasletta och Finna fjörður – nordöstra Island där den var allmän. T ex Hraunhafnartangi 19 ex.

Kärrensäppa *Calidris alpina* Dunlin
Sågs/hördes 5 dagar, och där var den allmän-mycket allmän. T ex Akkrar ca 60. Finna fjörður flera häckande ex + 3 flockar om ca 30 ex vardera i strandvallen. Nordöstra kusten där den ”ses och hörs överallt.”

Enkelbeckasin *Gallinago gallinago* Snipe
Allmän-mycket allmän. Sågs/hördes dagligen med mer än 15 ex. Fanns nästan alltid i flera ex överallt där vi stannade. Spelande. Sågs ofta från vägen.

Rödspov *Limosa limosa islandica* Black-tailed Godwit
Sågs 4 dagar. På norra Island dagligen 4-15 ex

Småspov *Numenius phaeopus* Whimbrel
Allmän-mycket allmän. Sågs/hördes i princip i flera ex överallt där vi stannade. Spelande. Sågs ofta från bilen på marken och/eller flygande. T ex Hraunhafnartangi 11 ex.

Rödbena *Tringa totanus* Common Redshank
Allmän-mycket allmän. Sågs dagligen i minst 15 ex. T ex inre Hrutafjörður ca 100 ex, Finna fjörður 35 ex.

Smalnäbbad simsnäppa *Phalaropus lobatus* Red-necked Phalarope
Allmän-mycket allmän. Sågs dagligen, mest i insjöar men också i havet. Ofta 30-40 ex/dag, Rif ca 400 ex.

Lab/kustlab *Stercorarius parasiticus* Parasitic Skua/ Arctic Skua
Allmän. Sågs dagligen 4-ca 20 ex.

Storlab *Stercorarius skua* Great Skua
Sågs 4 dagar, varav 3 dagar 1-7 ex. Längs sydkusten (1 dag) allmän/mycket allmän.

Skrattmå *Larus ridibundus* Black-headed Gull
Allmän. Sågs dagligen i minst 15 ex.

Fiskmå *Larus canus* Common Gull
Sågs 3 dagar, 1-7 ex.

Silltrut *Larus fuscus graellsii* Lesser Black-backed Gull
Sågs dagligen längs kusten med flera eller många ex, ofta mer än 15 ex/dag. Vanligare än grå-, vit- och havstrut.

Gråtrut *Larus argentatus* Herring Gull

Sågs längs kusten dagligen i några eller många, ofta mer än 15 ex/dag.

Vittrut *Larus hyperboreus* Glaucous Gull

Sågs vid kusten 2 dagar. Akrar 4 ex. Rif 8 ex, de flesta juv. Längs norra kusten allmän, mer än 15 ex/dag, de flesta juv.

Havstrut *Larus marinus* Greater Black-backed Gull

Sågs vid kusten 5 dagar, något enstaka eller flera ex.

Tretåig mås *Rissa tridactyla* Kittiwake

Sågs 5 dagar. Då i allmänhet riklig, vid fågelbergen mängder.

Silvertärna *Sterna paradisaea* Arctic Tern

Allmän-riklig. Vi körde genom flera stora kolonier, t ex i Höfn, Jökulsarlón, Vik, Rif.

Sillgrissla *Uria aalge* Guillemot

Allmän vid fågelbergen, men sågs också vid andra platser längs kusten.

Spetsbergsgrissla *Uria lomvia* Brünnich's Guillemot

Öndverðarnes fågelberg, allmän.

Tordmule *Alca torda* Razorbill

Dyrholaey fågelberg, allmän. Sågs också längs kusterna.

Tobisgrissla *Cephus grylle* Black Guillemot

Öndverðarnes fågelberg, 5 ex. Enstaka ex också på en del andra platser.

Lunnefågel *Fratercula arctica* Puffin

Seyðisfjörður (färjehamnen), vid infarten genom fjorden, mycket allmän. Vid Dyrholaey fågelberg och på havet fanns mängder, lättskådad på närhåll när de landade med småfisk vid bohålorna.

Stadsduva/Tamduva *Columba livia* (domest) (Feral) Pigeon

Gardskagi/Garður, några ex. Reykjavik/Tjörnin, 4 ex.

Jorduggla *Asio flammeus* Short-eared Owl

Egilsstaðir 1 ex, jagande kl 23.45.

Ängspiplärka *Anthus pratensis* Meadow Pipit

Allmän-mycket allmän. Fanns i princip i flera ex överallt där vi stannade. Sågs ofta längs vägen.

Sädesärsla *Motacilla alba* White Wagtail

Sågs dagligen, 1-9 ex.

Gärdsmyg *Troglodytes troglodytes* Wren

Sjungande Þingvellir (Tingvalla) 1 ex och Egilsstaðir 1 ex.

Stenskvätta *Oenanthe oenanthe* Wheatear
Sågs dagligen, 1-3 ex.

Koltrast *Turdus merula* Blackbird
Sågs 2 dagar längs vägen, 1 ex vardera dag.

Björktrast *Turdus pilaris* Fieldfare
1 ex Akureyri.

Rödvingetrast *Turdus iliacus* Redwing
Allmän. Fanns i allmänhet i flera ex överallt där vi stannade. Flög ofta över vägen.

Korp *Corvus corax corax* Common Raven
Sågs dagligen, 1-5 ex.

Stare *Sturnus vulgaris* Common Starling
Gardskagi/Garður, små flockar om sammanlagt ca 30 ex. Blöndous/Blanda 2 ex.

Gråsiska *Carduelis flammea (islandica?)* Common Redpoll
Hördes i Egilsstaðir, minst 5 ex.

Snösparv *Plectrophenax nivalis* Snow Bunting
Sågs/hördes 5 dagar. Blå lagunen 1 ex. Keflavik flygplats taket på stationsbyggnaden 1 ex sjungande. Hraunhafnartangi 19 ex. Melrakkasletta 8 ex. Finna fjörður 4 ex.

Däggdjur

Gråsäl *Halichoerus grypus*
Jökulsarlón, simmade i sjön.

Växter

Vi såg en massa kul och spännande havs- och fjällväxter men bara en nämner jag, en ”lifer”, som jag aldrig sett trots fjällvandring i Sverige. Visserligen *ssp radicum*, men i alla fall.

Fjällvallmo/Islandsvallmo *Papaver radicum ssp radicum*
Längs väg 57. Ett stort blommande gult fält.